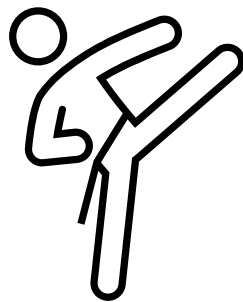

Seuratoiminnan kehittäminen ja harrastajien aktivointi

Sabumnim-tutkielma

Tommi Kaiponen

Kuopion Taekwondo ry

Johdanto

Tämän sabunnim-tutkielman aihe on syntynyt vuosien harrastus- ja seuratoiminnan mietinnän tuloksena. Tutkielman kirjoittaja on ollut mukana Kuopion Taekwondo ry:n toiminnassa vuoden 1992 syyskuusta lähtien ja nähnyt näiden kolmenkymmenen vuoden aikana lukemattoman määrän harrastajia aloittavan ja lopettavan taekwondon harjoittelemisen. Sama ilmiö pätee muihinkin kamppailulajeihin. Valitettavasti vain harva lajin harrastamisen lopettanut harrastaja tekee paluun uudelleen lajin pariin.

Edellä mainittujen realiteettien pohjalta syntyi ajatus tutkia ilmiötä tarkemmin ja yhdistää tämä tutkimus allekirjoittaneen omaan vyökoematkaan. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää syitä, miksi harrastaja lopettaa lajin harrastamisen sekä tekijöitä, jotka ovat toimineet harrastuksen uudelleenaloittamisen mahdollistajina. Tutkielmassa haluttiin tarkastella myös seuratoiminnan kehittämistä kahdesta eri näkökulmasta. Toinen näkökulma oli harrastajien aktivoiminen seuran toimihenkilöiksi eli ohjaajiksi tai hallituksen jäseniksi, toisen ollessa junioriharrastajien vanhempien saaminen mukaan seuran toimintaan.

Kyselyn toteuttaminen

Kyselyn ensimmäinen vaihe toteutettiin sähköpostitse keväällä 2020, koska allekirjoittaneen vyökokeen alkuperäinen päivämäärä oli ajoitettu kesäkuulle 2020. Kansainvälinen koronapandemia kuitenkin aiheutti vyökokeen peruuntumisen ja siirsi sitä yli kahdella vuodella eteenpäin uuden vyökoepäivän ollessa nyt lokakuussa 2022. Kyselyn toinen vaihe toteutettiin hieman suppeammalla sähköpostikyselyllä kesän 2022 aikana.

Vastauksia vuoden 2020 kyselyssä tuli 14 kappaletta, joista kahdeksan oli seurojen vastauksia ja kuusi yksityisten henkilöiden kertomia näkemyksiään harrastuksen lopettamisesta ja uudelleenaloittamisesta. Vuoden 2022 kesän kyselyyn vastauksia tuli kahdeksan kappaletta, joista 4 tuli seuroilta ja 4 yksityisiltä henkilöiltä.

Kyselyssä seuroilta kysyttiin muutama taustakysymys, kuten harrastajamäärä ja perustamisvuosi. Vastanneet seurat oli perustettu vuosien 1987-1991 välillä ja niiden harrastajamäärät ennen koronavuosia jakaantuivat välille 25-470 harrastajaa. Kyselyssä saatiin siis vastauksia niin pien- kuin suurseuroistakin, keskimääräisen seurojen harrastajamäärän ollessa hieman vajaat 100 henkilöä.

Seuratoiminnan kysely pyrki kartoittamaan erilaisia aktivointitapoja, joita seurat käyttävät saadakseen harrastajia ottamaan vastuuta seuran toiminnasta oman harrastamisensa lisäksi. Kyselyssä pyrittiin selvittämään myös sitä, miten seurat varmistavat sen, ettei seura-aktiiveja kuormiteta liikaa ja kuinka seuroissa pyritään lisäämään yhteisöllisyyttä sekä tasavertaista vastuunjakoa. Mahdolliset toimintaa helpottavat ulkoistukset, kuten esimerkiksi kirjanpidon ulkoistaminen, olivat myös mielenkiinnon kohteena kyselyssä, kuten myöskin lapsi-/junioriharrastajien vanhempien aktivoiminen mukaan seuran toimintaan.

Seuratoiminnan kyselyn lisäksi seuroilta kysyttiin mahdollisia toimintamalleja ja käytäntöjä, joiden kautta syystä tai toisesta harrastuksen lopettaneita pyrittiin aktivoimaan palaamaan takaisin harrastuksen pariin. Mikäli tällaisia toimintamalleja oli seuroissa olemassa, pyydettiin kyselyssä pohtimaan niiden toimivuutta. Seuroilta kysyttiin myös toimintamalleja siihen, miten nykyiset harrastajat saadaan pysymään mukana seuratoiminnassa ja miten peruskurssilaisten integroituminen seuraan varmistetaan kurssin päättymisen ja vyökokeen jälkeen. Lopuksi seuroja pyydettiin arvioimaan missä vaiheessa ja minkä syyn vuoksi harrastajat yleisimmin lopettavat harjoittelun sekä tarjoamaan mahdollisia vapaita kommentteja asiaan liittyen.

Kyselyssä oli mukana myös osio harrastuksen lopettaneille ja mahdollisesti harrastuksen pariin takaisin palanneille yksittäisille harrastajille. Tässä osiossa haluttiin selvittää syitä harrastuksen lopettamiselle sekä mahdollisia tekijöitä sille, mikä on mahdollistanut vastaajien kamppailulajiharrastuksen aloittamisen uudelleen. Yksittäisiltä vastaajilta kysyttiin myös mielipidettä sille, miten kamppailulajien harrastajat saataisiin pysymään aktiivisina harrastajina eri elämäntilanteissa.

Vuoden 2020 kyselyn vastaukset

Seuratoimintaa ja harrastajien aktivoimista koskevat kysymykset seuroille:

Kysymys: Miten seuranne aktivoi harrastajia ottamaan vastuuta seuran toiminnasta oman harrastamisen lisäksi? (esim. alennukset, koulutukset, velvoittava maininta vyökoevaatimuksissa tms.?)

Harrastajien aktivoimiseksi seuratoiminnan vastuunkantamiseen oli seuroissa käytössä useita erilaisia tapoja. Yleisin aktivointitapa oli aktiivinen kannustaminen ja mahdollisuuden antaminen harjoitusten ohjaamiseen tai apuohjaajana toimiseen. Yleisesti ohjaajana toimimiselle oli asetettu joko ikä- tai vyöarvoraja, esimerkiksi 16-vuotta tai sininen vyö, joskin apuohjaajana toimiminen mahdollistettiin myös innokkaille nuoremmille harrastajille. Jotta ohjaajaksi siirtyminen, siinä kehittyminen ja ohjaajana toimiminen olisi mahdollisimman palkitsevaa, monissa seuroissa järjestettiin joko omia ohjaajakoulutuksia tai tuettiin esimerkiksi Taekwondoliiton järjestämiin koulutuksiin osallistumista.

Muita tapoja seuratoiminnan vastuunkantamiseksi olivat velvoittava maininta vyökoevaatimuksissa, joka oli mainittu yleisesti etenkin harrastajamääriltään pienempien seurojen vastauksissa. Esimerkiksi dan-kokelaat oli yleisesti vastuutettu harjoitusten ohjaamiseen ja dan-arvoiset vyökokeiden pitämiseen.

Olipa aktivointitapa mikä tahansa, seuran toiminnassa aktiivisesti mukana olleet henkilöt olivat yleensä oikeutettuja muun muassa saamaan alennuksia harjoitus-, leiri- ja kilpailumaksuista, koulutuksista sekä matkakuluista tai saamaan Taekwondoliiton lisenssin seuran maksamana. Joissakin seuroissa tuettiin aktiivisten ohjaajien varustehankintoja tietyllä summalla, esimerkiksi 30 eurolla vuositasolla. Harrastajamäärältään pienimmissä seuroissa ei kuitenkaan välttämättä ollut mahdollisuutta alennusten antamiseen.

Kysymys: Miten varmistatte, ettei seuran toiminnassa oman harrastamisen lisäksi mukana oleminen (ohjaajana, hallituksen jäsenenä tms.) kuormita yksilöä liikaa?

Seuratoiminnan kuormittavuutta yksilöä kohti pyrittiin vähentämään muun muassa aktivoimalla useita ihmisiä mukaan toimintaan sekä tehtävien jakamisella useamman henkilön kesken. Useissa vastauksissa painotettiin myös sitä, että jokaisen vapaaehtoisen pitää pystyä osallistumaan seuran toimintaan itselleen sopivalla kuormituksella, jotta into ja aktiivisuus seuratoimintaa kohtaan säilyy myös tulevaisuudessa. Kausisuunnitelman hyvissä ajoin toteutettu ennakointi koettiin auttavan seuratoiminnan ja -aktiivien yksityiselämän yhteensovittamisessa ja siten myös kuormituksen hallinnassa.

Ohjaajien ja apuohjaajien määrä seuratasolla oli suurimmissa seuroissa noin 30 henkilöä, pienemmissä seuroissa vain muutama aikuinen. Yhdessä seurassa oli päätoiminen toimihenkilö, joten iso osa seuran tehtävistä ei jäänyt tässä seurassa lainkaan vapaaehtoisten hoidettavaksi. Pienseuroissa kuormittavuutta pyrittiin tarkastelemaan säännöllisissä ohjaajapalaverieissa, jotta yksittäinen ohjaaja ei kuormittuisi liikaa. Yleensä ottaen harjoitusten vetovastuut pyrittiin jakamaan riittävän usean ohjaajan kesken sekä nimeämällä jokaiselle harjoitusryhmälle oma ohjaaja tai ohjaajaporukka, joka itsenäisesti sopi vastuunjaosta harjoitusten ohjausten suhteen.

Mikäli jollakin seuran aktiivilla oli jotain erityisosaamista, esimerkiksi sosiaalisen median markkinoinnillinen käyttö, jaettiin vastuuta myös kyseinen osaaminen huomioiden, jolloin toiminnan kuormittavuutta pystyttiin hallitsemaan. Useat vastaukset painottivat seuratoiminnan olevan aina vapaaehtoista ja että jokainen seuran jäsen osallistuu toimintaan omien voimavarojensa sekä resurssiensa mukaisesti. Uusien vapaaehtoisten löytäminen seura-aktiiveiksi koettiin haasteelliseksi.

Vastuuta pyrittiin jakamaan myös pitämällä seuran hallitus riittävän isona ja määrittämällä kullekin hallituksen jäsenelle oma selkeä roolinsa ja vastuualueensa. Toimimalla edellä mainitulla tavalla, asioiden ja vastuiden kasaantumista esimerkiksi pelkän puheenjohtajan harteille pystyttiin välttämään. Toiminnan jatkuva arvioiminen sekä toimintatapojen uudistaminen tarpeen niin vaatiessa koettiin seuran jatkumon kannalta välttämättömäksi. Yksilöitä kannustettiin avoimeen dialogiin ja ottamaan asia esille, mikäli seuratyön kuormittavuus oli kasvamassa liian suureksi.

Kysymys: Oletteko ulkoistaneet joitakin toimintoja, esimerkiksi taloushallinnan ja kirjanpidon, jollekin kolmannelle taholle? Jos olette, miksi teitte kyseisen päätöksen?

Ulkoistamisia eri toiminnoissa hyödynnettiin seuroissa vaihtelevasti. Esimerkiksi suurseuroissa kirjanpito ja palkanmaksu, tai vähintäänkin tilintarkastus oli saatettu ulkoistaa, mutta muita taloushallinnon tehtäviä hoidettiin pääsääntöisesti päätoimisten tai vapaaehtoisten voimin talkooperiaatteella.

Harrastajamäärältään pienemmissä seuroissa talousasiat hoidettiin pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin tai osittain ulkoistetusti esimerkiksi siten, että kirjanpidon hoiti ulkoinen toimija ja laskut sekä laskuttamisen oman seuran hallituksen jäsen(et). Usein tähän toimintamalliin oli syynä edullisuus verrattuna ulkoiseen toimijaan, mutta samalla taloudenhoitaja saattoi olla ajoittain hyvinkin työllistetty seuran raha-asioiden kanssa. Toisaalta ulkopuolisen talousammattilaisen käyttäminen seuran toiminnassa apuna koettiin riskien hallinnan kannalta järkeväksi, koska tällaisen henkilön on helppo huomata mahdolliset väärinkäytökset.

Osa seuroista oli tehnyt varusteiden hankintaan liittyviä sopimuksia suoraan ulkoisten toimittajien kanssa, jonka johdosta seuran varoja ei ollut kiinni varusteissa, eikä myöskään seuran toimihenkilöiden tarvinnut olla mukana hankintojen toteuttamisessa, vaan kukin harrastaja pystyi tekemään tilauksensa itsenäisesti seuran sopimusten kautta.

Kysymys: Mitä toimenpiteitä olette tehneet seuran yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja tasavertaisen vastuunjaon aikaansaamiseksi?

Yhteisöllisyyden lisäämiseksi seurat toimivat monilla eri tavoilla. Näitä tapoja olivat esimerkiksi selkeiden omien vastuualueiden jakaminen hallituksessa mukana oleville seuran toiminnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Yhteisöllisyyttä arjessa huomioitiin muun muassa oman salin ja sen mahdollistaman toiminnan myötä sekä kauden päättäjäisten ja erilaisten tapahtumien ja virkistystoiminnan kautta. Seura-aktiiveja pyrittiin muistamaan palkitsemisten myötä esimerkiksi pikkujoulujen yhteydessä.

Suurseurassa nuorilla oli oma ryhmänsä, joka suunnitteli ja järjesti lajin ulkopuolista toimintaa, kuten esimerkiksi discoja, yösalitapahtumia ja yhteisiä laskettelureissuja. Pääsääntöisesti seurat pyrkivät poistumaan tatamilta eli menemään ympäristöön, jossa itse laji ei välttämättä ollut läsnä, vaan ryhmäytyminen tapahtui toisenlaisen toiminnan, kuten pikkujoulujen ja kesäpäivien kautta. Valitettavasti osallistumisaktiivisuus salin ulkopuolisiin tapahtumiin koettiin nykyisin alhaisemmaksi kuin aiemmin ja monille harrastajille 2 kertaa viikossa tapahtuva harjoittelu ilman mitään vastuuta seuran toiminnasta tuntui olevan riittävää.

Yhteisöllisyyttä pyrittiin lisäämään myös leireille ja kilpailuihin osallistumiseen kannustaen – etenkin oman seuran tai lähialueen tapahtumiin kiinnostuneita oli helppo saada mukaan. Joissakin seuroissa yhtenäisellä seura-asulla pyrittiin luomaan yhteisöllisyyttä.

Seura-aktiiveille eli hallituksen jäsenille ja ohjaajille pidettiin omia säännöllisiä kokoontumisia, joiden koettiin omalta osaltaan lisäävän yhteisöllisyyttä ja vastuunjakoja. Muuhun seuratoimintaan, kuten erilaisten tapahtumien järjestelyihin kannustettiin harjoitusten yhteydessä ja aktiivisella viestinnällä sosiaalisen median kanavien kautta. Innostuneimpia harrastajia kannustettiin ja aktivoitiin myös erilaisten näytösten ja näytösryhmän toiminnan organisoinnin kautta.

Kysymys: Pyrkiikö seuranne aktivoimaan lasten/junioreiden vanhempia mukaan seuratoimintaan (esim. jääkiekossa ja jalkapallossa tämä on yleinen toimintamalli)? Jos pyrkii, miten?

Suurimmassa osassa vastanneista seuroista junioriharrastajien vanhempien aktivoiminen seuran toimintaan oli erittäin vähäistä joko sen vuoksi, ettei sille nähty selkeää tarvetta tai vanhempien aktivoiminen oli usein tekemättä resurssipulan tai junioriryhmien puuttumisen vuoksi. Yhtenä näkökulmana aktivointia myös pyrittiin välttämään, jotta vanhempia ei kuormitettaisi lasten harrastuksella – tämä nähtiin etuna muihin lajeihin verrattuna.

Mikäli vanhempia aktivoitiin mukaan seuran toimintaan, pyrittiin heitä ottamaan mukaan seuran päivittäistoimintoihin, kuten erilaisten tapahtumien järjestelyihin tai järjestämällä esimerkiksi isän- tai äitienpäivätreenejä. Joissakin seuroissa junioreiden vanhempia houkuteltiin mukaan seuran toimintaan kuntovuoron kautta, jossa he saivat käydä maksutta ja joka oli järjestetty samaan aikaan juniorivuoron kanssa. Uusien kurssi- ja harjoitusmuotojen, kuten perhetaekwondon, tarjoaminen oli joissakin seuroissa osoittautunut hyväksi keinoksi aktivoida myös lasten vanhempia mukaan seuran toimintaan. Perhetaekwondo oli käytössä osassa vastanneista seuroista siten, että yksi maksu kattoi kaikkien perheenjäsenten harjoittelun.

Harrastajien lopettamista ja uudelleenaloittamista koskevat kysymykset seuroille:

Kysymys: Onko seurassanne käytössä tiettyjä toimintamalleja tai käytäntöjä, joiden kautta aktivoitte harrastuksen lopettaneita palaamaan takaisin harrastuksen pariin? (esim. uutiskirjeitä, vanhojen harrastajien paluutreenejä/-kursseja, intensiivikursseja tms.) Jos on, mitä?

Miten koette, että kyseiset toimintamallit ja käytännöt ovat toimineet?

Yleisesti ottaen seuroissa ei ollut suunnitelmallista ja aktiivista otetta harrastuksen syystä tai toisesta lopettaneiden vanhojen harrastajien aktivoimiseksi. Yksittäisiä vanhoja harrastajia oli tullut takaisin pääsääntöisesti omien lastensa harrastuksen aloittamisen myötä. Joissakin seuroissa lähestyttiin lopettaneita harrastajia muun muassa sähköpostin välityksellä ennen jäsenrekisteristä poistamista tai pyrittiin aktivoimaan heitä palaamaan lajin pariin esimerkiksi kuntoryhmän toiminnan kautta – joissakin yksittäistapauksissa kyseinen toiminta oli tuottanut tulosta. Myös seuratoiminnan juhlavuosien leirit, esimerkiksi oman seuran 20-vuotisjuhlaleirille kutsuminen, oli saattanut saada joitakin harrastajia palaamaan lajin pariin. Yleisesti ottaen lopettaneiden harrastajien tavoittaminen koettiin hankalaksi ja tärkeydeltään matalaksi, koska vain harva aiemmin lajin lopettanut harrastaja palaa pysyvästi takaisin lajin pariin.

Erilaisten teemaharjoitusten tai lajin pariin paluukurssin sekä kuntovuoron, joka ei vaadi tekniikoiden muistamista, mainostaminen ja aktiivinen tarjoaminen sosiaalisen median kautta koettiin hyödylliseksi seuran kannalta. Tällaisella toimintamallilla pyrittiin siihen, että toivon mukaan myös lopettaneet harrastajat altistuisivat lajinäkyvyydelle ja kenties palaisivat lajin pariin uudelleen.

Kysymys: Miten seurassanne pyritään varmistamaan, että nykyiset harrastajat pysyvät mukana seuratoiminnassa?

Nykyisten harrastajien seuratoiminnassa mukana pysyminen pyrittiin varmistamaan pitämällä seuratoiminta virkeänä ja kiinnostavana sekä järjestämällä monipuoliset ja laadukkaat harrastusmahdollisuudet järkevään hintaan. Myös aktiivinen palautteen kysyminen seuran toimintaan liittyen sekä seuran toiminnan aktiivinen kehittäminen palautteen perusteella koettiin vastauksissa toimiviksi menetelmiksi. Yhteisöllisyyden tunne koettiin tärkeäksi nimittäjäksi harrastajien pysymisessä

mukana seuratoiminnassa ja tätä pyrittiin lisäämään muun muassa erilaisin tapahtumin sekä pitämällä huolen hyvästä ilmapiiristä seuran toiminnassa.

Erilaiset teematreenit sekä harjoituskortti, jolla treenimääriä seurataan, koettiin monissa vastauksissa harrastajia aktivoiviksi elementeiksi seuran arjessa yhdessä omalle vyöarvolle kohdennettujen treenivuorojen kanssa. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi vyökokeet pyrittiin järjestämään harrastajaa motivoivien aikavälien puitteissa, kunkin harrastajan yksilöllinen kehitys huomioiden.

Kysymys: Miten seuranne varmistaa perus-/alkeiskurssilaisten harrastuksen jatkumisen kurssin jälkeen? (esim. oma vuoro, muiden harrastajien kanssa samoihin vuoroihin, harrastuksen aloituskulujen tasaaminen hinnoittelun myötä, sosiaalisen tapahtuman järjestäminen kurssin lopuksi tms.)

Harrastajien siirtyminen peruskurssilta jatkoryhmään oli joissakin tapauksissa koettu haasteelliseksi, etenkin niissä tilanteissa, joissa peruskurssi oli päätynyt juuri ennen joului- tai kesätaukoa. Näissä tilanteissa kynnys uuden harrastajan tulemiselle mukaan jatkoryhmän harjoituksiin 2-3 viikon tauon jälkeen oli ollut monella uudella harrastajalla korkea. Tätä haastetta pyrittiin ehkäisemään muuttamalla kurssien rakennetta siten, että ne päättyivät vähintään kuukautta ennen taukoa, jolloin uudet harrastajat pääsivät heti mukaan jatkoryhmän harjoituksiin. Mahdollisuuksien mukaan peruskurssin ja jatkoryhmän harjoitukset pyrittiin järjestämään samana päivänä peräkkäisinä vuoroina, jotta harrastajat pääsivät tutustumaan toisiinsa heti kurssin alusta lähtien. Peruskurssin jälkeen harrastajilla oli mahdollisuus valita harjoitusten teemojen perusteella itseään kiinnostavimmat ja itselleen parhaiten sopivat harjoitukset, joka omalta osaltaan koettiin voivan auttaa harrastajien aktivoitumisessa harjoittelemiseen.

Joissakin seuroissa on pyritty varmistamaan peruskurssilta jatkoryhmään siirtyminen tarjoamalla veloituksetonta harjoitteluaikaa keltaisen vyön suorittamisen jälkeen tai pitämällä peruskurssiryhmän omia viikoittaisia treenejä esimerkiksi vielä seuraavan kuukauden ajan peruskurssin päättymisen jälkeen tai jopa seuraavan kurssin alkuun saakka. Kolmantena tapana on kokeiltu, etenkin lasten ryhmissä, seuratoimintaan liittymisen mahdollisuutta jatkuvasti eli ilman erillistä peruskurssia. Tällä tavalla toimimalla harrastaja ei koe ryhmästä toiseen siirtymistä ja siksi kynnys harrastuksen jatkamiseksi pienenee. Aikuisten kohdalla joissakin seuroissa on kokeiltu edullisia tai jopa maksuttomia lyhyitä intensiivikursseja, jonka jälkeen harjoittelua on jatkettu samaan harjoitusaikaan pyörivissä aikuisten yleistreenissä. Tällä toimintamallilla sekä tarjoamalla kaikille avoimia kuntotaekwondovuoroja on saatu uusia kokeilijoita lajin pariin, joskin moni kokeilija ei välttämättä ole päätenyt pitkäaikaiseksi lajin harrastajaksi. Eräässä seurassa yllätettiin peruskurssilaiset ottamalla kokeneemmat harrastajat mukaan peruskurssin harjoituspareiksi – tällä toiminnalla harrastajat pääsivät tutustumaan toisiinsa ja kynnys peruskurssilta muihin ryhmiin siirtymiseen madaltui.

Kysymys: Missä vaiheessa ja minkä syyn vuoksi seurassanne arvioidaan harrastajien yleisimmin lopettavan harjoittelun? (vyöarvo, elämäntilanne, ikä...)

Harrastuksen lopettaminen koettiin tapahtuvat yleisimmin alle vuoden kohdalla harrastuksen aloittamisesta, usein yleisimmin peruskurssin jälkeen. Yleensä harrastuksen lopettaminen arvioitiin seurojen toimesta johtuvat opiskeluun tai työelämään liittyvillä kiireillä tai junioriharrastajien kohdalla esimerkiksi murrosiän aikoihin, kun muut mielenkiinnon kohteet täyttivät nuoren arkea. Nuoremmilla harrastajilla myös mahdollinen kaverin lopettaminen lajin parissa saattoi päättää myös oman harjoittelun, etenkin jos nuori ei ollut saanut uusia kavereita seurasta.

Paikkakunnalta toiselle muuttaminen usein opintojen perässä varsinkin maakunnan pienemmiltä paikkakunnilta koettiin varsin yleisesti lajin harrastamisen lopettamiseen johtavaksi tekijäksi, myös mahdollinen tylsistyminen siihen, ettei jokaisessa treenissä enää tulekaan uusia tekniikoita saatettiin joissakin tapauksissa nähdä syyksi harrastuksen lopettamiselle.

Yleisesti ottaen koettiin, että mitä lyhyempi harjoittelu-aika harrastajalla oli takanaan, sitä matalampi lopettamisen kynnyks oli. Lajin ja tekniikoiden vaatimustason kasvaessa ylempiä voittoja kohti edetessä saattoi harrastajan etenemisen hidastua tai jopa pysähtyä kokonaan sinisen vyön tasolle – tämä saattoi myös toimia harrastuksen lopettamiseen johtavana tekijänä. Vastaavasti harrastajien ikääntyessä erilaiset vaivat voivat estää harrastamisen, näissä tilanteissa seurat voivat tukea harrastajiaan tarjoamalla esimerkiksi viikoittaisia dieselveuroja sekä asettamalla helpotuksia vyökoevaatimuksissa vaikkapa hyppypotkujen suhteen.

Kysymys: Vapaat kommentit asiaan liittyen:

Vapaisissa kommentteissa seuroissa nostettiin esille se, että uusien harrastajien ”sisäänajo” mukaan seuran toimintaan sekä vanhojen jo lopettaneiden harrastajien aktivoiminen takaisin lajiin vaatisi lisäpanostusta. Myös harrastajien ikääntyminen tulisi huomioida paremmin esimerkiksi keventämällä treenejä tai vyökoevaatimuksia heidän kohdallaan. Harrastuksen aloittamisen tekeminen mahdollisimman helpoksi ja riskittömäksi muun muassa edullisen hinnan kautta koettiin myös toimivaksi keinoksi kasvattaa seuran harrastajamäärää. Taekwondo lajina koettiin marginaalilajiksi, jonka johdosta sen koettiin jäävän jalkoihin jääkiekon ja jalkapallon vetovoimaisuuteen verrattuna.

Vuoden 2022 kyselyn vastaukset

Seuratoimintaa ja harrastajien aktivoimista koskevat kysymykset:

Kysymys: Miten seuranne aktivoi harrastajia ottamaan vastuuta seuran toiminnasta oman harrastamisen lisäksi? (esim. alennukset, koulutukset, velvoittava maininta vyökoevaatimuksissa tms.?)

Vuoden 2022 vastauksissa korostuivat pääsääntöisesti samat elementit harrastajien aktivoimisessa kuin vuoden 2020 vastauksissakin. Aktivoitumiseen seuran toiminnassa joko veloitettiin vyökoevaatimuksissa tai kannustettiin yleisesti. Aktiivisille seuratoimijoille tarjottiin tukea muun muassa leirimaksuihin, matkakuluihin ja koulutuksiin sekä antamalla alennuksia tai tukemalla varustehankintoja.

Huomioitavana erona vuoden 2020 vastauksiin nähden oli vastauksissa korostunut yleinen kokemus siitä, että seurojen pitäisi yrittää vastuuttaa harrastajia enemmän mukaan seuran toimintaan – tätä teemaa pyrittiin nostamaan esille aktiivisella asiasta puhumisella kokouksissa ja harjoituksissa, jotta mahdollisimman moni henkilö kokisi halua osallistua seuran toimintaan muutenkin kuin vain pelkkänä rivi-harrastajana. Pienemmissä seuroissa korostettiin laadukkaan viikoittaisen toiminnan merkitystä, ja sitä, ettei pidä yrittää olla liian aktiivinen seuran perustoiminnan kustannuksella.

Kysymys: Miten varmistatte, ettei seuran toiminnassa oman harrastamisen lisäksi mukana oleminen (ohjaajana, hallituksen jäsenenä tms.) kuormita yksilöä liikaa?

Varsinkin pienseuroissa kuormittavuus koettiin haasteeksi, joskus jopa kohtuuttomaksi, koska yhdellä henkilöllä saattoi olla monta eri roolia seuran sisällä muun muassa hallitustoiminnan ja ohjaamisen kautta. Koronavuosien koettiin heikentäneen tilannetta kuormittavuuden suhteen, koska henkilöitä jäi pois seuratoiminnasta. Kuormittavuutta pyrittiin hallitsemaan vähintäänkin kausittain käytävillä keskusteluilla seuratoimijoiden kanssa, jotta mahdolliset haasteet saataisiin nostettua esiin ja ratkaistuksi. Seuratoimijoiden tehtäväkuvausten kirjoittaminen auki koettiin niin läpinäkyvyyttä kuin kuormittavuuttakin edesauttavana tekijänä, kun roolin odotukset olivat kaikkien tiedossa.

Kysymys: Oletteko ulkoistaneet joitakin toimintoja, esimerkiksi taloushallinnan ja kirjanpidon, jollekin kolmannelle taholle? Jos olette, miksi teitte kyseisen päätöksen?

Eräässä tapauksessa koko taekwondoseura itsenäisenä seurana oli lakkautettu sulautumalla seura alajaostoksi osaksi suurempaa seurojen yhteenliittymää. Tällä tavalla toimimalla seuran oma hallinto sekä talousasioiden hoitaminen saatiin siirrettyä pois omilta aktiiveilta, joka mahdollisti ohjaajien keskittymisen ohjausrooliin ja lajiasioihin hallinnon sijaan.

Kirjanpidon ulkoistamisella seuroissa haettiin talouden riskienhallintaa ja seuratoimijoiden kuormituksen vähentämistä. Kirjanpidon tekeminen on monesti annettu ulkopuolisen ammattilaisen hoidettavaksi ja pidetty erillään maksuliikenteen hoidosta, jolloin esimerkiksi erilaiset tuet ja talouden kokonaiskuva seurassa on pystytty hallitsemaan helpommin.

Kysymys: Mitä toimenpiteitä olette tehneet seuran yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja tasavertaisen vastuunjaon aikaansaamiseksi?

Koronavuosien koettiin sotkeneen yhdessä tekemistä ja siten haitanneen seurojen yhteisöllisyyden kehittymistä. Monissa vastauksissa pohdittiin erilaisten teemojen ja tapahtumien järjestämistä, mutta näihin ei välttämättä oltu vielä aktivoitunut. Toisaalta koronavuodet ovat mahdollistaneet seuroille uusia tapoja yhteisöllisyyden parantamiseksi – näitä ovat esimerkiksi kaikki harrastajat kattava sosiaalisen median kautta tapahtuva viestintä, jonka kautta välittömän yhteydenpidon ja tapahtumien järjestämisen toivotaan helpottuvan. Helpomman ja kaksisuuntaisen yhteydenpidon toivotaan auttavan myös uusien seura-aktiivien löytymisessä. Lähtökohtaisesti seurat pyrkivät kehittämään yhteisöllisyyttä teemaan liittyvän ohjaajien kouluttamisen sekä seuran yhteisten tapahtumien kautta.

Seurojen vastuunjako ja sen tasavertaisuus perustuu monesti kaikille tasavertaiseen mahdollisuuteen olla mukana tai olla olematta. Tehtävät seurassa jakautuvat vapaaehtoisuuden ja halukkuuden perusteella, eivätkä kaikki halua ottaa tasavertaista määrää vastuuta kannettavakseen. Uusien seura-aktiivien saamiseksi mukaan toimintaan on seurojen tehtävä aktiivista työtä.

Harrastajien lopettamista ja uudelleenaloittamista koskevat kysymykset:

Kysymys: Onko seurassanne käytössä tiettyjä toimintamalleja tai käytäntöjä, joiden kautta aktivoitte harrastuksen lopettaneita palaamaan takaisin harrastuksen pariin? (esim. uutiskirjeitä, vanhojen harrastajien paluutreneja/-kursseja, intensiivikursseja tms.)

Kysymys: Miten koette, että kyseiset toimintamallit ja käytännöt ovat toimineet?

Koronavuodet eivät olleet uusintakyselyyn vastanneiden seurojen keskuudessa juurikaan muuttaneet tai luoneet uusia toimintatapoja harrastuksen lopettaneiden aktivoimiseksi. Samat menetelmät eli sähköposti, sosiaalinen media ja suorat kontaktit olivat yleisimmin hyödynnetyt metodit. Harrastajia saatettiin pitää lopettamisen tai tauolle siirtymisen jälkeen seuran postituslistalla sen vuoksi, että he saivat tietoa harjoitusten ajankohdista, leireistä ja muista tapahtumista. Tällä toimintatavalla pyrittiin aktivoimaan harrastajia palaamaan takaisin lajin pariin ja toisinaan näin tapahtuikin – pääsääntöisesti kommunikaatiiviesteistä ei kieltäydytty. Myös ”Paluu taekwondoan” tai ”Takaisin tatamille” -kurssit ovat monissa seuroissa käytössä. Näitä kursseja mainostetaan yleensä sosiaalisen median tai sähköpostin kautta.

Eräässä seurassa oli kokeiltu jäsenmaksun ja kausimaksun erottamista toisistaan – tällä toiminnalla pyrittiin saamaan henkilöt jäämään seuran jäseniksi, vaikka harrastus syystä tai toisesta jäisikin tauolle. Ensikokemukset kyseisestä toimintamallista ovat osoittautuneet positiivisiksi ja seurassa on mukana useita

jäsenmaksun, mutta ei kausimaksun maksaneita henkilöitä – toivottavasti seuran jäsenenä pysyminen helpottaa tatamille paluuta tulevaisuudessa, kun harrastajan taukopäätökseen johtaneet tekijät on saatu hallintaan tai käsiteltyä. Tulevaisuudessa on mielenkiintoista kuulla kokemuksia tämän toimintamallin pitkäaikaisesta toimivuudesta ja siitä, ovatko tällä hetkellä pelkän jäsenmaksun maksaneet harrastajat palanneet myöhemmin tatamille.

Lajin lopettamis päätös koetaan olevan harrastajan henkilökohtainen päätös, joka liittyy monesti harrastajan omien kiinnostuksen kohteiden muuttumiseen – näitä päätöksen syitä koetaan vaikeaksi muuttaa ulkoa päin ja siksi kyseisten toimintamallien teho koettiin heikoksi, koska vain harva lajin parista pois jäänyt palaa takaisin. ”Paluu taekwondo” tai ”Takaisin tatamille” -kurssien kautta on saatu aktivoitua harrastajia palaamaan takaisin lajin pariin – eräs vastanneista seuroista oli laskenut, että harrastuksen pariin palaamisen onnistumisprosentti paluukurssin kautta oli 8 prosenttia aktivoituvien vastaanottaneista.

Kysymys: Miten seurassanne pyritään varmistamaan, että nykyiset harrastajat pysyvät mukana seuratoiminnassa?

Harrastajien mukana pitämiseksi seuroissa luotettiin ympäri vuoden tapahtuvaan aktiiviseen toimintaan, laadukkaisiin, kehittäviin ja hyvin pidettyihin harjoituksiin sekä mukavaan harjoitteluympäristöön. Myös harrastajien aktiivinen kannustaminen muun muassa seuraavaa vyökoetta kohti sekä kiinnostuksen osoittaminen kutakin yksilöä kohtaan tasapuolisesti ja reilusti koettiin arvokkaaksi.

Ammattimainen viestintä muun muassa sosiaalista mediaa hyödyntämällä koettiin seuran toiminnan ja tietoisuuden lisäämisen kannalta tärkeäksi. Seura-aktiiveille tarjottavat edut uskottiin hyviksi kannustimiksi ottamaan enemmän roolia seuran toiminnan kehittämisessä. Useamman ohjaajan koettiin edesauttavan harjoitusten sisällön vaihtelevuudessa ja teemaviikkojen tarjoavan kehitystä myös harvemmin harjoitteleville. Harrastajille on pyritty tarjoamaan myös joustoa harrastusmaksujen eräpäivissä tarpeen mukaan.

Lopettaneille ja harrastuksen pariin takaisin palanneille kohdistetut kysymykset yksittäisille harrastajille (vuoden 2020 ja 2022 vastaukset yhdistettynä):

Kysymys: Mitkä tekijät saivat sinut lopettamaan kamppailulajiharrastuksesi?

Yksittäisten harrastajien vastauksia kamppailulajiharrastuksen lopettamisen ja mahdollisen takaisin palaamisen kannalta tuli kummassakin kyselyssä yhteensä noin kymmenkunta kappaletta. Harrastuksen lopettamisen syitä olivat muun muassa:

- loukkaantuminen, jonka jälkeen salille palaamisen kynnyks oli korkealla,
- ajan puute etenkin lapsiperheissä tai työn/yrityksen vaatiman ajankäytön vuoksi
- opiskelemaan tai armeijaan lähteminen tai toisella paikkakunnalla asuminen
- harjoitusten yksipuolisuus ja tekniikoiden soveltamattomuus
- muuhun arkeen sopimattomat treenijat
- lasten harrastuksen loppuminen lajin parissa
- pienellä paikkakunnalla seuran toiminnan loppuminen harrastajien vähyyden vuoksi.

Vastauksissa korostettiin sitä, että mikäli harrastaja on syystä tai toisesta poissa lajin parista jonkin aikaa, pitäisi paluu takaisin lajin pariin tehdä harrastajalle mahdollisimman helpoksi, jotta harrastaja kokisi

kehittymisen tunteen, eikä tunnetta, että on niin sanotusti ”pihalla”. Harjoituksissa on tärkeää ylläpitää monipuolisuutta ja tekniikoiden soveltamista sekä tarjota erilaisella treeniajankohdalla olevia harjoituksia.

Eräässä vuoden 2022 vastauksessa korostettiin syyn taekwondon lopettamiseen olevan kasvaneen painotuksen liikesarjojen suhteen – todennäköisesti tämän painotuksen on aiheuttanut turvavälivaatimus koronan aikana, mutta vastauksesta oli luettavissa myös se, ettei kyseinen vastaaja välttämättä ollut sisäistänyt liikesarjojen ideologiaa ja merkitystä oman lajiosaamisen kehittämisessä. Harjoitusten ohjaajien on osattava kertoa harrastajalle tehtävän harjoituksen tarkoitus sekä pystyttävä maalaamaan harrastajalle kokonaiskuva siitä, miten lajin eri osa-alueet ovat sidoksissa toisiinsa. Myös kilpa-ottelun ja kamppailun sekä niihin liittyvän suojauksen ero on pystyttävä kuvailemaan harrastajalle siten, että kuka tahansa käsittää tehtävän harjoituksen luonteen.

Kysymys: Mitkä olivat ratkaisevat tekijät kamppailulajiharrastuksesi uudelleenaloittamisessa?

Lajin pariin uudelleen palaaminen tapahtui usein joko omien lasten harjoittelun tai perheryhmän alkamisen kautta, jolloin vanhemman oli helppo palata takaisin tutun lajin pariin tai yhä lajin parissa olevan vanhan tuttavien kannustamisen seurauksena. Myös elämäntilanteiden muuttuminen ja lisääntynyt vapaa-aika olivat monesti mahdollistajina lajin pariin palaamisessa, mutta monilla vastaajilla aika poissa tatamilta oli suurin kynnyskysymykseksi nouseva haaste. Mikäli harrastaja on palannut lajin pariin omien lastensa kautta, ovat he usein päätyneet esimerkiksi junnuohjaajiksi ja seura-aktiiveiksi. Parhaimmillaan oman lapsen innostuminen muun muassa kilpailutoiminnasta on aktivoinut vanhemman mukaan joko itsekin kilpailemaan tai tuomariksi, jonka kautta on mahdollisuus kehittää itseään myös hieman iäkkäämpänä.

Seuran harjoitusten monipuolinen tarjonta sekä ohjaajien toiminnan laatu nousivat useissa vastauksissa esille harrastukseen palaamiseen kannustavina tekijöinä. Myös kaipuu monipuoliseen ja toiminnalliseen harrastukseen, omat henkilökohtaiset tavoitteet edistymiselle, seuratoiminnan hyvä yhteishenki sekä kunnon ja liikkuvuuden kehittäminen saivat useita mainintoja lajin pariin palaamisen mahdollistajina.

Kysymys: Miten sinun mielestäsi kamppailulajiseurat saisivat harrastajansa pysymään aktiivisina harrastajina eri elämäntilanteissa?

Kamppailulajien harrastaminen seurassa on tiettyyn aikaan ja paikkaan sidottua toimintaa, joten työn ja opiskelun tai perhe-elämän yhteensovittaminen harjoitusaikojen kanssa yhteen koettiin vastauksissa haastavaksi. Tuo haaste voi tuoda mukanaan päätöksen harrastuksen lopettamisesta tai laittamisesta tauolle. Ratkaisuna tähän ehdotettiin muun muassa oma-aloitteisen treeniajan tarjoamista (vertaa 24/7 kuntosalit), harjoituksia muiden seurojen kanssa esimerkiksi videovälitteisesti tai oman seuran (etä)treenejä vaihtelevin kellonajoin, esimerkiksi sunnuntai-iltaisina. Myös netistä saatavat harjoitusvideot sekä harjoitushaasteet esimerkiksi sosiaalisen median kautta ja erilaiset teemaviikot saivat kannatusta harrastajien aktivoimisessa normaalien harjoitusaikojen ulkopuolella.

Vanhempien ja lasten yhteiset harjoitukset, tai vähintäänkin samaan aikaan tapahtuvat harjoitukset saivat monissa vastauksissa kannatusta. Tällä tavoin toimimalla harrastaja pystyisi ottamaan perheenjäsenensä, joko lapsen tai puolison (kuntotreenit), paremmin mukaan lajin pariin kuin nykyisin. Harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille ikäryhmille ja eri kuntoisille ihmisille sai paljon kannatusta vastauksissa. Kynnys lajin aloittamiseksi uudelleen koettiin huomattavasti pienemmäksi, jos voi mennä omantasaiseen porukkaan mukaan, kun lajin aloittaa uudestaan. Iäkkäämpienkin ryhmissä toivottiin olevan tavoitteellista harjoittelemista esimerkiksi vyökokeisiin, joskin kehon ääriajoille treenaaminen loukkaantumisriskin ja palautumisen haasteen vuoksi koettiin fiksuksi jättää nuoremmille harrastajille.

Ohjaajien ammattimaisuutta pitkän tähtäimen suunnitelmallisuuden näkökulmasta korostettiin. Tällä tarkoitettiin sitä, että harjoitusten ohjaamisen on oltava suunnitelmallista, kehittävää sekä harrastajien kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin tähtävää sekä positiivisesti ja rakentavasti kannustavaa. Myös aktiivinen

palautteen kysyminen toiminnan kehittämiseksi sekä monipuolisten harjoitteiden tarjoaminen saivat kannatusta vastauksissa.

Yksi vastaus nosti esille hyvinkin erilaisen näkökulman taekwondon kansanterveysversion lanseeraamisesta ikääntyville kansalaisille. Tässä kansanterveysversiossa keskityttäisiin lihaskunnan, tasapainon, kaatumisten, ketteryuden, koordinaation sekä järkevän kontaktin kautta kehittämään harrastajan omatoimisuutta sekä itsepuolustuskykyä – lisäksi vastaaja nosti esille huomion, että tämän ikäluokan henkilöillä on myös varaa maksaa laadukkaasta ja itseään kehittävstä harrastuksesta.

Seuroja kannustettiin olemaan aktiivisesti yhteydessä lajin harrastamisen syystä tai toisesta lopettaneisiin henkilöihin ja kysymään suoraan, miten he haluaisivat palata takaisin lajin pariin, koska moni entinen harrastaja miettii palaamisen vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia. Aktiivinen viestintä erilaisista matalan kynnyksen treeniryhmistä koettiin hyödylliseksi ja seuroja kannustettiin kertomaan, että näihin ryhmiin voi tulla juuri sellaisessa elämäntilanteessa ja fyysisessä kunnossa kuin sillä hetkellä on.

Kysymys: Vapaat kommenttisi asiaan liittyen:

- Taekwondo on mielestäni onnistunut suhteellisen hyvin aktivoimaan harrastamisen lopettaneita ihmisiä lisäämällä harjoituksia eri ikäryhmille.
- Seuran hyvä yhteishenki ja kaikkien harrastajien huomiointi on tärkeää, jolloin harrastajan kynnys lopettamiseen kasvaa.
- Ohjaajien osaamiseen on panostettava, koska motivoituneet ja osaavat ohjaajat ovat keskeinen tekijä harrastajien sitouttamisessa.
- Opiskelijoille on syytä tarjota alennettuja harjoitusmaksuja tai mahdollisuus säästää harrastuksen kuluissa auttamalla seuraa.
- Satunnaisille harjoittelijoille pitäisi tarjota mahdollisuus maksaa harjoittelusta käyntikertojen perusteella.
- Toiveessa on mahdollisuus harjoitella rennon tavoitteettomasti silloin, kun oma elämäntilanne ei tue vakavampaa harjoittelua.
- Valmiiksi ohjatut harjoitusvideot pitävät yllä mielenkiintoa myös itsenäisesti harjoitellessa. Lisäksi voisi olla esimerkiksi sosiaalisessa mediassa viikoittaisia treenihaasteita tarjolla.

Yhteenveto ja suositukset seuroille

Koronapandemian vaikutusta seurojen harrastajiin ja toimintaan on pohdittu myös Taekwondo-lehden 3/2020 numerossa. Saliin sulkeutuminen, harrastajamäärien rajoittaminen harjoitusta kohti sekä epävarmuus siitä, saako harrastaja kausimaksusijoitukselleen vastinetta pandemian aikana olivat kysymyksiä, joita niin harrastajat kuin seuratkin joutuivat pandemian aikana pohtimaan. Pandemian aiheuttamat rajoitukset toivat kuitenkin esille ihmisten luovuuden ja nostivat esille välttämättömän valmiuden seuratoiminnan kehittämiseksi. Useissa seuroissa kehitettiin online-harjoittelua, siirrettiin harjoitukset ulos tai motivoitiin harrastajia sosiaalisen median kautta erilaisilla haasteilla, joskin rajoitusten ja karanteenien aikana positiivisen mielialan ylläpitäminen sekä harrastajien aktiivisena pitäminen oli haastavaa. Monissa seuroissa harrastajamäärissä on käynyt kato koronavuosien myötä.

Toteuttamieni seurakyselyiden yhteenvetona voisi nostaa esille seuroissa vallitsevan halun ja tahtotilan oman toiminnan kehittämiseksi. Seuroissa ymmärrettiin seura-aktiivien merkitys sekä positiivisen tekemisen kautta tapahtuva mahdollistaminen velvoittavan määräämisen sijaan. Aktiivisille seuratoimijoille on määritelty monenlaisia kompensatiomahdollisuuksia, joista kukin seura voi valita itselleen sopivimmat. Pienelläkin palkitsemisella saadaan vapaaehtoistoiminnassa positiivista jatkumoa aikaiseksi.

Jotta seuratoiminta ei käy turhan kuormittavaksi yksittäisille henkilöille, on suositeltavaa pyrkiä aktivoimaan mahdollisimman monia henkilöitä mukaan seuran toimintaan sekä pyrkiä ennakoivaan suunnitelmallisuuteen. Yhtenä elementtinä tässä aktivoimisessa voi auttaa eri seuratoimijaroolien selväsanainen kuvaaminen, jotta mahdollisista rooleista kiinnostuneet voisivat tutustua tehtäviin ja valita niistä mahdollisesti itseään kiinnostavimman. Harrastajan, etenkin, jos hän ei ole aiemmin ollut mukana seuratoiminnan aktiivina, voi olla epätietoisuudesta ja -varmuudesta johtuen hankala ilmoittautua vapaaehtoiseksi seuran hallituksen jäseneksi. Edellä mainittu roolikuvausten kirjoittaminen auttaa uusia seuratoimijoita roolinsa omaksumisessa. Uuden hallituksen tai ainakin uusien seuran hallituksen jäsenten kohdalla on ensiarvoisen tärkeää, että roolista väistyvä henkilö perehdyttää uuden aktiivin rooliinsa – toimimalla tällä tavalla saadaan ylläpidettyä positiivista kokemusta seura-aktiivina toimimisessa.

Mikäli seuran talous mahdollistaa sen, ulkoistaminen muun muassa raha-asioiden hoidossa, kuten myös varustehankinnoissa sopimusten kautta on suositeltavaa. Yhteisöllisyyteen panostaminen aktiivisen viestinnän, yksilöistä kiinnostuneen ilmapiirin sekä tatamin ulkopuolella tapahtuvien tilaisuuksien kautta koettiin toimivaksi ja tärkeäksi. Jotta erilaisiin tapahtumiin saataisiin harrastajat aktiivisesti mukaan, on heidän koettava kuuluvansa joukkoon yksilöinä, ei vain rivijäsenenä. Tätä yksilön joukkoon kuulumisen tunnetta voidaan parantaa harjoituksissa muun muassa pitämällä huolen siitä, että kukin harrastaja tuntee toisensa nimeltä. Toisten harrastajien tunnettuutta on helppo lisätä aktivoimalla harrastajat esittelemään itsensä parilleen pariharjoitteita tehdessään.

Junioriharrastajien vanhempien aktivoiminen oli pääsääntöisesti seuroissa hyvin vähäistä. Mikäli seuroissa tämä olisi resurssien puolesta mahdollista, voisi vanhempien aktivoimista kokeilla kunto- tai perheryhmien kautta, mutta myös kokeilemalla ja hyödyntämällä esimerkiksi jääkiekosta lainattua toimintamallia, jossa vanhempien odotetaan ja edellytetään osallistuvan toimintaan kukin vuorollaan toimitsijana ja olevan näin mahdollistamassa lasten ja nuorten harrastukseen liittyviä tapahtumia. Ottelu- tai liikesarjakilpailussa toimitsijana toimiessaan vanhempi kokee yhteenkuuluvuutta muiden vanhempien, jotka jakavat saman kokemuspohjan lapsensa harrastuksen kautta, kanssa. Samalla vanhemmalle konkretisoituu lapsensa harrastus ja saattaapa toiminnan näkeminen läheltä kannustaa vanhempaa astumaan itsekin tatamille.

Harrastuksen lopettaneisiin henkilöihin suositellaan pitämään yhteyttä esimerkiksi sosiaalisen median tai sähköpostin välityksellä. Näiden kanavien kautta kannattaa tarjota aktiivisesti erilaisia mahdollisuuksia palata takaisin lajin pariin – näitä mahdollisuuksia voivat olla paluu lajin pariin kurssit, kuntoryhmät, puvuttomat harjoitukset tai mikä tahansa muu helppo harrastajalle kehittymismahdollisuuksia tarjoava tapa. Usein lajin pariin palaamisessa voi houkuttaa myös maksuton kokeilujakso, jonka aikana paluuta tekevä harrastaja pääsee verestämään lajimuistojaan ja kokemaan lajin viehätyksen monipuolisten ja kehittävien harjoitusten kautta.

Lajin pariin tulleiden henkilöiden integroiminen seuraan on syytä aloittaa jo peruskurssilla, esimerkiksi yhteisharjoitusten kautta. Tällä tavalla toimien siirtymä peruskurssilta muihin harjoitusryhmiin ei ole niin suuri, kun muut harrastajat ovat jo tulleet tutuiksi uusien harrastajien kanssa. Seuratoiminnassa on tärkeää, että harrastajat tuntevat toisensa, siksi yhteenkuuluvuuden ja toistensa tuntemisen ilmapiiri on tärkeää rakentaa toimivaksi.

Mikäli mahdollista, seurojen kannattaa tarjota mahdollisimman laajasti erilaisia harjoitusmahdollisuuksia ja aikatauluja harjoituksille. Esimerkkeinä tästä ovat muun muassa sunnuntai-illan treenit, jos näille on kysyntää, eri ikäluokkien harjoitukset, sosiaalisen median haasteet, verkkotreenit, omatoimitreenimahdollisuus sekä vaikkapa yhteistreenit lähialueen toisen seuran kanssa. Monissa palautteissa harrastajien lopettamis päätöksen syynä oli itselle sopimattomat harjoitusajat. Vaikka osa taekwondon harjoitteista on parin kanssa tehtäviä ja kehittyäkseen kamppailijana on tärkeää kohdata eritasoisia vastustajia, on seuroilla hyvä olla tarjolla joko niin sanottu omatoimisialaika, jossa harjoittelija voi harjoitella omassa aikataulussaan ja/tai omatoimiharjoitteita, jotta syystä tai toisesta arjen harjoitusaikojen kanssa tuskaileva harrastaja voi harjoitella lajia itsenäisesti.

Yhteenveto suosituksista seuroille listamuodossa

- omaa toimintaa on kehitettävä jatkuvasti
- positiivinen tekeminen on kannattavampaa velvoittamisen sijaan
- kompensatio seura-aktiiveille
- usean henkilön aktivointi kuormitusta jakamaan
- seuratoimijoiden roolien kuvaaminen auttaa ja selkiyttää
- perehdyttäminen uuteen rooliin
- ulkoistaminen mahdollisuuksien mukaan
- joukkoon kuulumisen vahvistaminen ja muiden treenaajien tunteminen on tärkeää
- junioriharrastajien vanhempien aktivointi mukaan toimintaan
- aktiivinen viestintä sosiaalisen median ja sähköpostin välityksellä
- monipuolinen tarjonta harjoitusten teemoissa ja aikatauluissa, myös virtuaaliharjoitteet
- uusien harrastajien integrointi mukaan toimintaan alusta saakka

Loppusanat

Kyselyjeni perusteella seuratoiminnassa, etenkin pienempien seurojen kohdalla, riittää haasteita niin seura-aktiivien lukumäärän kuin arjen toimintojenkin, kuten potentiaalisen toimintojen ulkoistamisen tai harjoituskertojen lukumäärän suhteen. Mikäli seuroilla olisi mahdollista, olisi olemassa olevat resurssit hyvä suunnata mahdollisimman monipuolisen harjoitustarjonnan kattamiseksi.

Aktiivinen kommunikointi niin nykyharrastajien kuin potentiaalisten uusien ja harjoittelemisen syystä tai toisesta lopettaneiden suuntaan on kannustettavaa – tässä kannattaa hyödyntää mahdollisimman laaja-alaisesti sosiaalisen median tarjoamia mahdollisuuksia. Kommunikaatio kannattaa tehdä mahdollisimman kattavaksi, jotta seuran tekemisen monipuolisuus on selkeästi nähtävissä. Varsinaisten aikaan sidottujen harjoitusten lisäksi on suositeltavaa tarjota, ainakin jossain määrin, harjoitusohjelmia tai lajiin liittyviä haasteita netin kautta, jotta harrastajat saadaan pidettyä aktiivisina myös tatamin ulkopuolella.

Kyselyt tehneenä toivon, että näistä havainnoista ja seurojen jakamista käytännöistä on apua seuroille seuratoimintansa kehittämisessä. Allekirjoittanut itse kokee saaneensa kyselyjen myötä uusia ajatuksia oman seuran toiminnan kehittämiseksi – näiden ajatusten jalkauttaminen käytäntöön on aloitettava pian, jotta niiden toimivuutta pääsee arvioimaan. Seuratoiminnan kehittäminen on erittäin tärkeää ja siksi ajatusten sekä kokemusten jakaminen jatkuvasti seurojen välillä on suositeltavaa – ehkä tätä teemaa voisi pitää säännöllisesti yllä keskusteluissa esimerkiksi Sim Uu sabunnimien tapaamisissa?

LIITE 1. Vuoden 2020 kysely

Arvoisa vastaanottaja.

Olen Kuopion Taekwondo ry:n 4.Dan Tommi Kaiponen ja suunnitelmassani on lähiaikoina mennä suorittamaan 5.Dan vyöarvo. Kyseiseen vyökokeeseen liittyy olennaisena osana kirjallinen työ, jossa olen ajatellut selvittää kamppailulajiseurojen toimintamalleja lopettaneiden harrastajien saamiseksi uudelleen harrastuksen pariin kuin myös sitä, miten seurat voisivat parhaalla mahdollisella tavalla aktivoida harrastajiaan ottamaan vastuuta seuratoiminnasta.

Olisi hienoa, mikäli seuranne voisi vastata oheisiin kysymyksiin seuratoimintaan liittyen ja ohjata viestin lopussa olevat muutamat kysymykset koskien harrastuksen lopettamista ja uudelleenaloittamista sellaisille harrastajille, joilla on kyseinen tausta. Kaikki vastaukset käsitellään täydellisen luottamuksellisesti ja yksikään vastaus ei päädy kenenkään muun kuin allekirjoittaneen tietoon. Kaikki löydökset esitellään kokonaisuuksina siten, ettei yksittäistä vastaajaa (henkilö tai seura) pystytä tunnistamaan. Kiitoksena vaivannäöstänne saatte halutessanne kopion tuloksista seuranne käyttöön.

Pyydän toimittamaan vastaukset sähköpostitse osoitteeseen tommi.kaiponen@gmail.com viimeistään sunnuntaina 22.3.2020. Ilmoitathan samalla, mikäli haluat tiivistelmän tuloksista käyttöösi.

Vastauksistanne ja vaivannäöstänne kiittäen,

Tommi Kaiponen

tommi.kaiponen@gmail.com

puh. 0403301523

Taustakysymykset:

Seuran nimi ja laji:

Montako harrastajaa seurassanne on:

Milloin seuranne on perustettu:

Seuratoimintaa ja harrastajien aktivoimista koskevat kysymykset seuroille:

Miten seuranne aktivoi harrastajia ottamaan vastuuta seuran toiminnasta oman harrastamisen lisäksi? (esim. alennukset, koulutukset, velvoittava maininta vyökoevaatimuksissa tms.?)

Miten varmistatte, ettei seuran toiminnassa oman harrastamisen lisäksi mukana oleminen (ohjaajana, hallituksen jäsenenä tms.) kuormita yksilöä liikaa?

Oletteko ulkoistaneet joitakin toimintoja, esimerkiksi taloushallinnan ja kirjanpidon, jollekin kolmannelle taholle? Jos olette, miksi teitte kyseisen päätöksen?

Mitä toimenpiteitä olette tehneet seuran yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja tasavertaisen vastuunjaon aikaansaamiseksi?

Pyrkiikö seuranne aktivoimaan lasten/junioreiden vanhempia mukaan seuratoimintaan (esim. jääkiekossa ja jalkapallossa tämä on yleinen toimintamalli)? Jos pyrkii, miten?

Harrastajien lopettamista ja uudelleenaloittamista koskevat kysymykset seuroille:

Onko seurassanne käytössä tiettyjä toimintamalleja tai käytäntöjä, joiden kautta aktivoitte harrastuksen lopettaneita palaamaan takaisin harrastuksen pariin? (esim. uutiskirjeitä, vanhojen harrastajien paluutreenejä/-kursseja, intensiivikursseja tms.) Jos on, mitä?

Miten koette, että kyseiset toimintamallit ja käytännöt ovat toimineet?

Miten seurassanne pyritään varmistamaan, että nykyiset harrastajat pysyvät mukana seuratoiminnassa?

Miten seuranne varmistaa perus-/alkeiskurssilaisten harrastuksen jatkumisen kurssin jälkeen? (esim. oma vuoro, muiden harrastajien kanssa samoihin vuoroihin, harrastuksen aloituskulujen tasaaminen hinnoittelun myötä, sosiaalisen tapahtuman järjestäminen kurssin lopuksi tms.)

Missä vaiheessa ja minkä syyn vuoksi seurassanne arvioidaan harrastajien yleisimmin lopettavan harjoittelun? (vyöarvo, elämäntilanne, ikä...)

Vapaat kommentit asiaan liittyen:

Lopettaneille ja harrastuksen pariin takaisin palanneille kohdistetut kysymykset yksittäisille harrastajille:

Taustakysymys:

Mikä on parhaillaan harrastamasi kamppailulaji:

Mitkä tekijät saivat sinut lopettamaan kamppailulajiharrastuksesi?

Mitkä olivat ratkaisevat tekijät kamppailulajiharrastuksesi uudelleenaloittamisessa?

Miten sinun mielestäsi kamppailulajiseurat saisivat harrastajansa pysymään aktiivisina harrastajina eri elämäntilanteissa?

Vapaat kommenttisi asiaan liittyen:

LIITE 2. Vuoden 2022 kysely

Arvoisa vastaanottaja.

Olen Kuopion Taekwondo ry:n 4.Dan Tommi Kaiponen. Suunnitelmissani oli mennä suorittamaan 5.Dan vyöarvo kesällä 2020, mutta kuten kaikki hyvin tiedämme, koronavirus asetti omat haasteensa kamppailulajitoiminnalle keväästä 2020 alkaen ja suunniteltu vyökokeeni siirtyi.

Nyt kuitenkin vaikuttaa siltä, että vyökoesuunnitelmani on toteutumassa syksyllä 2022. Kyseiseen vyökokeeseen liittyy olennaisena osana kirjallinen työ, jossa olen ajatellut selvittää kamppailulajiseurojen toimintamalleja lopettaneiden harrastajien saamiseksi uudelleen harrastuksen pariin kuin myös sitä, miten seurat voisivat parhaalla mahdollisella tavalla aktivoida harrastajiaan ottamaan vastuuta seuratoiminnasta.

Osa tämän viestin vastaanottajista on vastannut kyselyyn jo pari vuotta sitten – kaikki nuo vastaukset ovat tallessa, iso kiitos niistä. Koska koronavuodet ovat muuttaneet toimintaympäristöämme radikaalisti, ja osassa seuroista harrastajamäärät ovat selkeästi pudonneet, on tämä kirjallisen työni aihe varmastikin enemmän kuin aiheellinen selvitettävä asia. Tarkoituksena on myös peilata, miten ennen koronavuosia annetut vastaukset poikkeavat verrattuna nykytilanteen vastauksiin.

Olisi hienoa, mikäli seuranne voisi vastata oheisiin kysymyksiin seuratoimintaan liittyen ja ohjata muutamat kysymykset koskien harrastuksen lopettamista ja uudelleenaloittamista koskien sellaisille harrastajille, joilla on kyseinen tausta. Kaikki vastaukset käsitellään täydellisen luottamuksellisesti ja yksikään vastaus ei päädy kenenkään muun kuin allekirjoittaneen tietoon. Kaikki löydökset esitellään kokonaisuuksina siten, ettei yksittäistä vastaajaa (henkilö tai seura) pystytä tunnistamaan. Kiitoksena vaivannäöstänne saatte halutessanne kopion tuloksista seuranne käyttöön.

Pyydän toimittamaan vastaukset sähköpostitse osoitteeseen tommi.kaiponen@gmail.com viimeistään sunnuntaina 21.8.2022.

Terveisin,

Tommi Kaiponen

tommi.kaiponen@gmail.com

puh. 0403301523

Seuratoimintaa ja harrastajien aktivoimista koskevat kysymykset:

1. Miten seuranne aktivoi harrastajia ottamaan vastuuta seuran toiminnasta oman harrastamisen lisäksi? (esim. alennukset, koulutukset, velvoittava maininta vyökoevaatuksissa tms.?)
2. Miten varmistatte, ettei seuran toiminnassa oman harrastamisen lisäksi mukana oleminen (ohjaajana, hallituksen jäsenenä tms.) kuormita yksilöä liikaa?
3. Oletteko ulkoistaneet joitakin toimintoja, esimerkiksi taloushallinnan ja kirjanpidon, jollekin kolmannelle taholle? Jos olette, miksi teitte kyseisen päätöksen?
4. Mitä toimenpiteitä olette tehneet seuran yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja tasavertaisen vastuunjaon aikaansaamiseksi?

Harrastajien lopettamista ja uudelleenaloittamista koskevat kysymykset:

1. Onko seurassanne käytössä tiettyjä toimintamalleja tai käytäntöjä, joiden kautta aktivoitte harrastuksen lopettaneita palaamaan takaisin harrastuksen pariin? (esim. uutiskirjeitä, vanhojen harrastajien paluutreenejä/-kursseja, intensiivikursseja tms.)
2. Miten koette, että kyseiset toimintamallit ja käytännöt ovat toimineet?
3. Miten seurassanne pyritään varmistamaan, että nykyiset harrastajat pysyvät mukana seuratoiminnassa?

Lopettaneille ja harrastuksen pariin takaisin palanneille kohdistetut kysymykset:

1. Mikä sai sinut lopettamaan kamppailulajiharrastuksesi?
2. Mikä oli ratkaiseva tekijä kamppailulajiharrastuksesi uudelleenaloittamisessa?
3. Miten kamppailulajiseurat saivat harrastajansa pysymään aktiivisina harrastajina eri elämäntilanteissa?